

NIEUWSBRIEF

Met Sinterklaas en Kerstmis in aantocht maakt Twentse Erven de eindsprint voor dit jaar. Verschillende activiteiten zijn klaar of staan op punt van afronden. In deze nieuwsbrief de hoofdpunten; de achtergronden worden beschreven op de website.

Het voor boerderijeigenaren belangrijke project *Buurten in Twente* heeft bijna al haar doelen behaald. Daarover kunt u hierna het één en ander lezen. Ook hebben we dankzij de stichting RIBO en Landschap Overijssel weer een nieuwe cursus in de aanbieding. Dit naast de nog lopende cursus over het onderhoud van boerderijen. Verder een tweetal artikelen over herbestemming en duurzaamheid van monumentale boerderijen.

In voorgaande nieuwsbrieven riepen we u op om donateur te worden van Twentse Erven. Graag verwijzen we u naar de website, waar u kunt lezen over de aantrekkelijke voordelen van het donateurschap.

Dode stenen en levende verhalen

Een betere plek om gedeputeerde Hester Maj te ontvangen, is er niet te vinden: de nog door de architect Jan Jans aangepaste *grote kamer* van de imposante boerderij op het Landgoed Geerdink in Vasse. Twentse Erven had de gedeputeerde op 12 november 2015 op bezoek voor de presentatie van de voorlopige resultaten van het project *Buurten in Twente*. Dit in de afgelopen maanden uitgevoerde en nu bijna afgeronde project, is gefinancierd door de provincie in het kader van het erfgoedprogramma Het Verhaal van Overijssel.

Voorzitter Michael Sibjom typeerde het project *Buurten in Twente* als volgt: "Levende verhalen vertellen meer dan dode stenen".

Het zijn dan ook de verhalen die een grote rol hebben gespeeld in de programmering van het project.

Projectleider Gerard Hazewinkel lichtte de verschillende manieren toe waarop het Twents agrarisch erfgoed in beeld gebracht wordt.

Zo is het straks mogelijk karakteristieke erven te bekijken op een *digitale boerderijenkaart* die via de website van Twentse Erven toegankelijk wordt gemaakt. Van een groot aantal boerderijen, verspreid gelegen in Twente, wordt de ont-

wikkeling van de boerderij door de eeuwen heen beschreven en getoond met fraaie foto's en kaarten. Ook is er een instructieve 3D-animatie vervaardigd van de bouwkundige ontwikkelingen van één van de boerderijen, het Erve Kleinsman in Haaksbergen.

Een belangrijke rol voor het bijeenbrengen van het materiaal ten behoeve van de boerderijenkaart is weggelegd voor de *buurtgidsen*, een 20-tal vrijwilligers die samen met de boerderijeigenaren verhalen gaan optekenen. Het streven is bovendien om de digitale boerderijenkaart ingang te doen vinden in het onderwijs en zo te laten groeien tot een op breder schaal bruikbaar instrument om de kennis van het Twents agrarisch erfgoed te vergroten. Naast de boerderijenkaart wordt ook nog gewerkt aan een boekje met verhalen met de titel *Achter de*

Niendeure. Daarin komen interviews met boerderijeigenaren, korte verhalen en veel mooie foto's.

Het project Buurten in Twente had als hoofddoel – naast de verhalen – het verstrekken van *subsidies aan boerderijeigenaren* ten behoeve van het renoveren en het onderhouden van hun bezit. Kleine opknopwerkzaamheden, het repareren van het dak, het herstellen van metselwerk, het vernieuwen van deuren, kozijnen en ramen: allemaal noodzakelijk voor het onderhoud en daarmee de instandhouding van de oude boerenhuis en de bijgebouwen. Een flink aantal eigenaren heeft van deze subsidieregeling kunnen profiteren. Er is zelfs al een wachtlijst voor het vervolgproject. Dat project gaat in de komende maanden van start onder de naam *Buurten in Beeld*.

Over het Natuurerf

Een interessante en leerzame lezing voor iedere liefhebber van het boerenerf! De lezing gaat over het Natuurerf, een erf of tuin met natuur-elementen die belangrijk zijn voor dieren en planten op en rondom het erf. De lezing wordt gegeven door *Jan Oldekamp*, zelf eigenaar van een Natuurerf. Jan heeft jarenlang ervaring in natuur- en landschapsonderhoud.

Het aantal diersoorten dat leeft op het platteland neemt af. Dat komt onder andere omdat erven en tuinen steeds netter en strakker worden. Gaten en kieren in bebouwing worden dichtgestopt, begroeiing wordt vervangen door bestrating. Je ziet nauwelijks meer van die gezellige, rommelige overhoekjes. Door het "gladmaken" van de erven en tuinen voelen vertrouwde dieren zoals egels, muizen, eek-

hoorns, steenuilen en vleermuizen, zich niet meer thuis. En dat is jammer, want het zijn leuke burens om te hebben! Deze lezing laat u kennismaken met de belangrijkste zaken met betrekking tot het natuurlijk inrichten en onderhouden van uw erf. Een deel van de lezing heeft een workshop-achtig karakter. Er is gelegenheid om vragen te stellen, met elkaar in gesprek te gaan en om zelf ideeën te ontwikkelen!

Deze lezing is gratis, wordt u aangeboden door de stichting RIBO en gegeven onder auspiciën van Landschap Overijssel.

Aanmelden kan via een [e-mailbericht](#) aan Martin Bellers van de stichting RIBO. Wilt u bij aanmelden uw naam, adres, telefoonnummer en e-mailadres vermelden? Zie verder [de website van Landschap Overijssel](#) en voor de route: [de website van de stichting RIBO](#).

Voor deze bijzondere lezing zijn nog 15 plaatsen beschikbaar. Wees er dus snel bij!

Ondersteuning bij herbestemming of restauratie van Twentse boerderijen

Op de website is nog het artikel over *Boerderij en Landschap* te vinden: een landelijk werkende organisatie, die zich richt op het behoud en de ontwikkeling van agrarisch erfgoed in Nederland. Boerderij en Landschap adviseert, verwerft, restaureert, ontwikkelt en exploiteert historische boerderijen en omringend erf en landschap die cultuurhistorisch en/of ecologisch gezien het behouden waard zijn. Per situatie wordt de meest passende wijze van aanpak bepaald. Twentse Erven werkt samen met Boerderij en Landschap.

Ook in Twente zijn er diverse projecten waar Boerderij en Landschap de eigenaren ondersteunt met haar eigen inmiddels bewezen effectieve aanpak. Onder andere op het landgoed Singraven, waar een aantal boerderijen een ander bestemming kregen. En al langer speelt de problematiek rond het Erve Beernink in Losser.

Hoewel ideële motieven aan de basis liggen van Boerderij en Landschap, worden vraag-

stukken op een zakelijke wijze benaderd. Waar mogelijk en nodig wordt gebruik gemaakt van subsidies, maar uitgangspunt is dat de projecten in elk geval in de exploitatiefase financieel zelfvoorzienend zijn.

Boerderij en Landschap heeft zelf geen winstdoelstelling, maar streeft wel naar een financieel gezonde situatie, waardoor zij kan blijven investeren in verfraaiing en verbetering van het landschap. Dit betekent dat Boerderij en Landschap ondersteunt en meedenkt bij herbestemmings- en restauratievraagstukken rondom een boerderij of erf.

[Zie de website](#) voor de contactgegevens van de mensen die in Twente verantwoordelijk zijn voor de projecten van Boerderij en Landschap.

Historische erven en duurzaamheid

Ook op de website is een overzichtsartikel te vinden dat gaat over energie, over monumentale boerderijen en over de vaak lastige combinatie van beide.

Steeds meer eigenaren van historische erven zoeken naar mogelijkheden om duurzame maatregelen te treffen. Panden zijn vaak niet goed geïsoleerd. De ruimte op het erf biedt kansen om installaties neer te zetten om energie op te wekken. Veelal gaat het om maatregelen om de energielasten te verlagen, tevens om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. Een ontwikkeling die kan worden toegejuicht.

Maar waar haal je het meeste rendement uit en – heel belangrijk – hoe doe je dat zonder de karakteristieke en monumentale waarden van

erf en gebouwen aan te tasten? Een standaard energieadvies houdt met dit soort vragen geen rekening en daarom heeft Het Oversticht in Zwolle een adviesmethode ontwikkeld die juist wél ziet op genoemde waarden: *het maatwerk DuMoAdvies voor beschermde monumenten en waardevolle erven en gebouwen*.

Dat in het buitengebied veel gaande is, kan niemand ontgaan. Eén van de ontwikkelingen betreft de veranderingen in de agrarische sector, schaalvergroting enerzijds en boeren die stoppen anderzijds. De erven die vrijkomen zullen voor een deel een andere bestemming krijgen of misschien zelfs gesloopt worden. Welke erven een andere bestemming krijgen ligt aan de markt en de wensen van de eigenaar. Zeker is dat in de komende jaren vele erven zullen veranderen van functie.

Functiewijziging houdt vaak in dat er verbouwd en gerestaureerd gaat worden. Meestal worden tegelijkertijd duurzame maatregelen genomen: het isoleren *om energie te besparen* en het plaatsen van installaties *om energie op te wekken*. Zo zie je op de daken van stallen grote oppervlakten zonnepanelen verschijnen. Het zijn immers uitgelezen plekken voor het opwekken van energie ten behoeve van de eigenaar zélf of ook voor zijn burens. Bij nieuwe stallen of erven is daar niks mis mee mits er aandacht is voor hoe de panelen met beleid worden ingepast en de ruimtelijke kwaliteit van het erf niet verloren gaat. De maatregelen gericht op energiebesparing en energiewinning op bijzondere plekken als historische erven, vragen om extra aandacht en zorgvuldigheid.

Lees er meer over [op de website](#). Ook is daar een *informatieve brochure* te vinden vol met handige tips.

De cursus Boerderij & Boeren-erf

Er zijn nog enkele plaatsten beschikbaar voor de tweede editie van deze succesvolle cursus over de bouwkundige aspecten van de oude boerderij.

Deze tweede editie start op woensdag 20 januari 2016. Vervolgens zijn er nog twee cursus-avonden, op 27 januari en op 3 februari. Op zaterdag 13 februari is er een bezoek gepland aan een nog te bepalen erf.

De cursus kost €25 voor niet-donateurs. Donateurs hoeven niet betalen.

Meld u snel aan! Voor dat u het weet is ook deze tweede kans volgeboekt.

Behoud het Twentse erf

Het samen met Het Oversticht ontwikkelde mini-boekje over de belangrijkste fasen in herbestemmings- en transitieprojecten, is nog verkrijgbaar. Het boekje beschrijft de

drie hoofdstappen: formuleer *het idee*, stel *het plan* op en ga *aan de slag*.

U kunt het boekje bekijken via [deze link](#). Papieren exemplaren zijn gratis te verkrijgen door een emailberichtje te sturen aan info@twentse-erven.nl.

De stichting Twentse Erven zet zich in voor het bevorderen van het behoud van historische boerderijen, interieurs, bijgebouwen en erven in Twente

Het bestuur van de stichting bestaat uit Michael Sijbom (voorzitter), Jos Hövels (penningmeester), Ewoud van Arkel (secretaris), Jan Willem van Beusekom, Mirjam Gram, Ben Haarhuis en Gerard Hazewinkel

Contact via e-mail: info@twentse-erven.nl of via de website: www.twentse-erven.nl

De activiteiten van de stichting worden mede mogelijk gemaakt door:

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat uw e-mailadres is opgenomen in het relatiebestand van de stichting Twentse Erven. Mocht u voor de toekomst geen prijs meer stellen op toezending van volgende edities van de nieuwsbrief, stuurt u dan een bericht aan info@twentse-erven.nl.